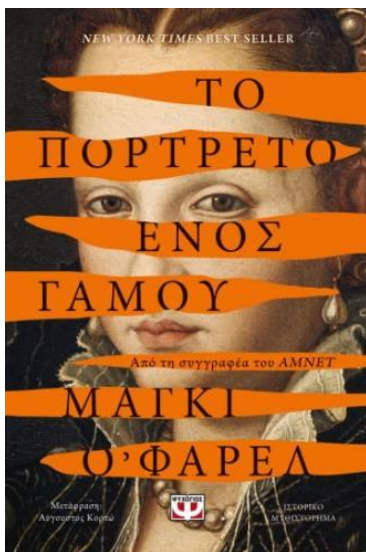

Για την Λουκρητία ντι Κόζιμο των Μεδίκων

Γράφει ο Κώστας Τραχανάς //

Φορτέσα, πλησίον Μποντένο, 1561.

Η Λουκρητία ντι Κόζιμο των Μεδίκων κάθεται στην καρέκλα της στο μακρύ τραπέζι της τραπεζαρίας. Ο άντρας της ο Αλφόνσο Β΄ ντ' Έστε, Δούκας της Φεράρας είναι καθισμένος όχι αντίκρου της, μα πλάι της, τόσο κοντά, που εκείνη θα μπορούσε να γείρει το κεφάλι στον ώμο του, αν το 'θελε, εκείνος ξεδιπλώνει την πετσέτα του κι ισιώνει ένα μαχαίρι και μετακινεί το κερί προς το μέρος τους, όταν ξάφνου η ιδέα της έρχεται με αλλόκοτη διαύγεια, **ότι σκοπεύει να τη σκοτώσει.**

Είναι δεκαέξι ετών, ούτε έναν χρόνο ακόμα παντρεμένη. Έχουν περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας ταξιδεύοντας, με το λιγοστό φως που προσφέρει η εποχή, φεύγοντας απ' τη Φεράρα την αυγή και πηγαίνοντας με τα άλογα σ' ένα μέρος που της περιέγραψε ως κυνηγητικό καταφύγιο, πέρα στα βορειοδυτικά όρια της επαρχίας.

Μα αυτό δεν είναι κυνηγητικό καταφύγιο: ένα κτίσμα με υψηλά τείχη από σκούρα πέτρα, που 'χε στη μια πλευρά πυκνό δάσος, και στην άλλη ένα μαϊάνδρο του Πάδου. Θα 'θελε να ρωτήσει: Γιατί μ' έφερες εδώ;

Τα δάχτυλα της Λουκρητίας σφίγγουν την άκρη του πιάτου της. Η βεβαιότητα πως εκείνος έχει βάλει σκοπό τον θάνατό της είναι σαν παρουσία δίπλα της, λες κι ένα μαυρόφτερο θηρευτικό πτηνό έχει κουρνιαώσει στο μπράτσο της καρέκλας της.

Αυτός είναι ο λόγος για το αιφνίδιο ταξίδι τους σ' ένα τέτοιο ατίθασο και μοναχικό μέρος. Την έφερε εδώ, σ' αυτό το πέτρινο φρούριο, για να τη δολοφονήσει.

Στο τραπέζι, αντικρίζοντας τον άντρα που τώρα υποψιάζεται ότι θα τη σκοτώσει, μετανιώνει που δεν το 'κανε, που δεν εξώθησε τη φοράδα της να καλπάσει. Μακάρι να τον είχε προσπεράσει στο δρόμο, με τα μαλλιά και τον μανδύα της να πετάνε στο κατόπι της, και τις οπλές να τινάζουν λάσπη. Μακάρι να 'χε στρέψει τα γκέμια προς τους μακρινούς λόφους, όπου θα μπορούσε να χαθεί μες στις εσοχές των βράχων και των κορυφών, ώστε εκείνος να μην τη βρει ποτέ. Πάντα είχε ένα είδος αψηφισιάς, ήταν ανυπότακτη και ακυβέρνητη.

Ακουμπά τους αγκώνες του εκατέρωθεν του πιάτου, και της λέει για τα χρόνια που ερχόταν σ' αυτό το καταφύγιο όταν ήταν παιδί, πώς ο πατέρας του τον έφερνε συχνά εδώ για κυνήγι. Εκείνη τον ακούει να λέει μια ιστορία για το πώς είχε εξαναγκαστεί να εξαπολύσει αμέτρητα βέλη σ' ένα στόχο, ώσπου τα δάχτυλά του μάτωσαν. Γνέφει καταφατικά και μουρμουρίζει συμπονετικά στα κατάλληλα σημεία, μα αυτό που θέλει να κάνει στ' αλήθεια είναι να τον κοιτάξει στα μάτια και να πει: Ξέρω τι σχεδιάζεις.

Θα τον εξέπληττε, θα τον έκανε να στραβοπατήσει; Άραγε τη νομίζει αθώα, την άμαθη στον κόσμο γυναίκα του, που μόλις ξεμύτισε απ' την παιδική της κάμαρα; Καταλαβαίνει τα πάντα. Καταλαβαίνει ότι έχει καταστρώσει την πλεκτάνη του τόσο προσεχτικά, τόσο επίπονα, αποκόποντάς την απ' τους άλλους, εξασφαλίζοντας ότι οι αυλικοί της θα έμεναν στη Φεράρα, ότι είναι μόνη, ότι δεν έχει εδώ ανθρώπους απ' το καστέλο, μόνο οι δυο τους είναι, με δυο φρουρούς στημένους έξω, και μια χούφτα δουλικά της υπαίθρου να τους υπηρετούν.

Πώς θα το κάνει; Ένα κομμάτι της θα 'θελε να τον ρωτήσει. Με μαχαίρι, σ' έναν σκοτεινό διάδρομο; Με τα χέρια γύρω απ' τον λαιμό της; Πτώση απ' το άλογο, καμωμένη να μοιάζει ατύχημα; Δεν αμφιβάλει πως όλα αυτά περιλαμβάνονται στο ρεπερτόριό του. Το καλό που σου θέλω, καν' το σωστά, αυτό θα τον

συμβούλευε, διότι ο πατέρας της δεν είναι ο τύπος του ανθρώπου που θα εκλάβει με επιείκεια τον φόνο της κόρης του.

Αφήνει κάτω το κύπελλο, υψώνει το πιγούνι, στρέφει τα μάτια στο σύζυγό της, Αλφόνσο, Δούκα της Φεράρας, κι αναρωτιέται τι θα συμβεί στη συνέχεια...

Ο Αλφόνσο δεν είναι ο δολοφόνος ή το τέρας που της φάνηκε στο δείπνο-τι πρόσκαιρη τρέλα ήταν αυτή, τι δαίμονες της ψιθύριζαν στ' αυτί; Έχει ακούσει πολλές φορές απ' τη μητέρα της, την Ελεονόρα κι απ' τη Σοφία την υπηρέτρια-τροφό της, ότι είναι υπερβολικά φαντασιόπληκτη, υπερβολικά επιρρεπής σε αλλόκοτους στοχασμούς και φόβους, κι ότι πρέπει να δείχνει περισσότερη λογική. Ίσως έχουν δίκιο. Θα αναρρώσει εδώ, όπως θα αναρρώσει κι αυτός ο γάμος...

Κι όμως θα πεθάνει εδώ. Ο θάνατος θα τη βρει, αν όχι απόψε, αν όχι αύριο, πάντως σύντομα.

Δεν υπάρχει κανείς να τη σώσει.

Θα πεθάνει: αυτός είναι ο σκοπός του. Είναι αναπόφευκτο. Είναι η μοίρα της...

Το νέο μυθιστόρημα της Μάγκι Ο' Φάρελ εκτυλίσσεται στην Ιταλία, την περίοδο της Αναγέννησης. Πρωταγωνίστρια της ιστορίας είναι η Λουκρητία των Μεδίκων, μια μυστηριώδης προσωπικότητα για την οποία δεν γνωρίζουμε πολλά, λέει σε μια συνέντευξή της:

«Ξέρουμε πότε γεννήθηκε, ξέρουμε πότε μετακόμισε στη Φεράρα, και ξέρουμε πως πέθανε έναν χρόνο μετά από τη μετακόμισή της. Εκείνη την εποχή, υπήρχαν φήμες πως ο σύζυγός της την είχε δηλητηριάσει. Μερικοί ιστορικοί πιστεύουν πως πράγματι δηλητηριάστηκε, κάποιιοι άλλοι πιστεύουν πως πέθανε από φυσικά αίτια, αλλά σε κάθε περίπτωση, πέθανε έναν χρόνο μετά από τον γάμο της, και έκτοτε κυκλοφορούν φήμες για τον θάνατό της, κυρίως λόγω του διάσημου ποιήματος του Ρόμπερτ Μπράουνιν **«Η τελευταία μου δούκισσα»**.

Όπως και στο προηγούμενο μυθιστόρημά της, με τίτλο «Άμνεντ», έτσι και στο πρόσφατο βιβλίο της η συγγραφέας ενδιαφέρεται για τις προσωπικότητες που παραμελήθηκαν από την Ιστορία:

«Υποθέτω πως αυτό που με ενδιαφέρει είναι η ιστορία που κρύβεται πίσω από την Ιστορία. Με ενδιαφέρουν οι άνθρωποι των οποίων οι ιστορίες ξεχάστηκαν κατά κάποιο τρόπο. Αυτό είναι ένα μοτίβο που υπάρχει στο βιβλίο, γίνονται πολλές αναφορές στα προσχέδια γνωστών έργων. Όλοι ξέρουμε τα απίστευτα, διάσημα αριστουργήματα της Αναγέννησης, όπως τη Μόνα Λίζα. Αν κάνετε μια ακτινογραφία στον πίνακα, τότε θα διαπιστώσετε πως πίσω από την αινιγματική έκφρασή της κρύβεται αρκετή επεξεργασία, κρύβονται όλες οι υπόλοιπες εκδοχές της έκφρασης που δοκίμασε ο Ντα Βίντσι προτού καταλήξει στην τελική. Νομίζω πως έτσι είναι και η Ιστορία. Βλέπουμε την επιφάνεια, αλλά πίσω από την επιφάνεια, πίσω από τις γνωστές και διάσημες ιστορίες για τις μάχες, τους γάμους και τις νομοθεσίες, κρύβονται πολλές ακόμα αφηγήσεις».

Στη συνέντευξη, η συγγραφέας μίλησε για την εποχή στην οποία διαδραματίζεται η ιστορία της:

«Η ιδέα της συζυγοκτονίας δεν ήταν άγνωστη εκείνη την εποχή. Αν η γυναίκα σου σε ενοχλούσε για οποιονδήποτε λόγο, τότε μπορούσες απλώς να την εξαφανίσεις. Εφόσον ήσουν νομοθέτης, μπορούσες να κάνεις ό,τι ήθελες. Αυτό με τρομοκράτησε τόσο πολύ που ήμουν σχεδόν βέβαιη πως η Λουκρητία πράγματι δολοφονήθηκε, αν και δεν μπορούμε να το γνωρίζουμε πλέον. Όμως, αυτό που γνωρίζουμε είναι πως οι σχέσεις μεταξύ της Αυλής της Φεράρας και της Αυλής της Φλωρεντίας, οι οποίες ήταν φιλικές όταν ο Αλφόνσο κι η Λουκρητία παντρεύτηκαν, ψυχράθηκαν. Ο Αλφόνσο τοποθέτησε έναν κατάσκοπο στην Αυλή της Φλωρεντίας, και αυτό νομίζω πως είναι μια ενδιαφέρουσα λεπτομέρεια. Ήταν ξεκάθαρα αγχωμένος για κάποιον λόγο».

«Την άνοιξη του 2020 βρέθηκε μπροστά μου το πορτρέτο της νεαρής Λουκρητίας των Μεδίκων. Μια μικρή ελαιογραφία όπου σε σκούρο φόντο αποτυπώνεται η κοπέλα με ένα περίτεχνο φόρεμα να υψώνει το ένα της χέρι. Το πιο εντυπωσιακό όμως στοιχείο πάνω της είναι η έκφρασή της: δείχνει αγχωμένη, τα μάτια της είναι γεμάτα ανησυχία. Απεικονίζεται σαν να θέλει κάτι να πει.

Περίπου έναν χρόνο αργότερα, αφότου φιλοτεχνήθηκε αυτό το πορτρέτο, η κοπέλα ήταν νεκρή. Ακούστηκε τότε ότι τη δηλητηρίασε ο σύζυγός της.

Ήξερα μόλις την είδα ότι ήθελα να γράψω ένα μυθιστόρημα γι' αυτήν. Η Λουκρητία κάνει μια εμφάνιση - αν και ούτε κατονομάζεται ούτε ακούμε τη φωνή της -στο ποίημα του Ρόμπερτ Μπράουνινγκ **«Η στερνή μου δούκισσα»**. Σκέφτηκα ότι είχε φτάσει η στιγμή να έρθει στο προσκήνιο και να ειπωθεί η ιστορία της και το **«Πορτρέτο ενός γάμου»** είναι το αποτέλεσμα».

Πρόκειται για το χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου.

Ένα τόσο μαγικό και καθηλωτικό μυθιστόρημα.